บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อเจตคติการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล ดังที่ปรากฏในบทที่ 3 แสดงให้เห็นว่า

1. เจตคติของนักศึกษาพยาบาล ในการวัดผลทันทีหลังการเข้ากลุ่มพบว่า กลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีผลทำให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีเจตคติต่อการศึกษาภาคปฏิบัติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ที่ว่าเจตคติของนักศึกษาพยาบาลหลังการเข้ากลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาจะแตกต่างไปจากก่อนเข้ากลุ่ม (ตารางที่ 2) และสอดคล้องกับงานวิจัยของโฮวาร์ดและซิมเฟอร์ (Howard and Zimpfer 1972 อ้างใน Ohlsen 1977 : 273) โรเอสเลอร์ คุ๊ก และลิลลาร์ด (Roessler, Cook and Lillard 1979 : 313) ไบแอสโคและเรดเฟริง (Biasco an Refering 1980 : 17) เคฟเฟย์ (Caffery 1983 : 1728-A) วีระวัฒน์ พูลทวี และวิญญ พูลทวี (2523) ที่พบว่าหลังจากการเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่ดีขึ้น ซึ่งตรงกับความเห็นของแกซดาและคณะ (Gazda et al 1967 อ้างใน Gazda 1978 : 8) ที่กล่าวว่า กลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติของสมาชิกได้

2. การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติ ซึ่งวัดทันทีหลังจากการเข้ากลุ่มกับคะแนนวัดหลังการเข้ากลุ่มแล้วหนึ่งเดือน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ 4) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานในข้อที่ 2 ที่ว่า เจตคติหลังการประชุมกลุ่มหนึ่งเดือนไม่แตกต่างจากเจตคติหลังการประชุมกลุ่มทันที ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ควินแนน ฟูลด์ และไรท์ (Quinan, Foulds and Wright 1973 : 177) เทรปปาและฟริค (Treppa and Frike 1972 : 466) ซึ่งพบว่าแม้เวลาจะผ่านไปแล้ว 6 เดือน การเปลี่ยนแปลงนั้นยังคงอยู่ และโกล์ดฟาร์บ (Goldfarb 1980 : 4488-A) ก็พบผลเช่นเดียวกัน นั่นคือ เจตคติของผู้เข้าประชุมกลุ่มในการวิจัยครั้งนี้เมื่อวัดทันทีหลังจากการเข้าลุ่มยังคงอยู่แม้เวลาผ่านพ้นไปแล้วหนึ่งเดือนก็ตาม ซึ่งอาจจะตรงกับที่บาชและโมว์เรอร์ (Bach and Mowrer 1973 อ้างใน Ohlsen 1977 : 2-3) ได้กล่าวว่า สมาชิกกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเรียนรู้การแก้ปัญหาแล้วในกลุ่ม เขาจะสามารถพัฒนาและรักษาการสร้างสัมพันธภาพใหม่กับบุคคลอื่นได้อย่างต่อเนื่อง แล้วยังสามารถนำประสบการณ์ใน

กลุ่มมาใช้ และปรับตัวให้กับการทำงานตลอดทั้งในชีวิตจริงได้ อันเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสนำเอาประสบการณ์ที่ได้มาใช้และเห็นประโยชน์มากขึ้น จึงทำให้มีคะแนนเพิ่มขึ้นเมื่อคิดตามผล

3. ผลจากเส้นภาพคะแนนตามแผนภูมิที่ 2 จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการศึกษาภาคปฏิบัติ ภายหลังการทดลองผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการศึกษาภาคปฏิบัติก่อนการทดลองและหลังการทดลองทันที มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อคิดตามผลภายหลังการทดลอง 1 เดือน เจตคติต่อการศึกษาภาคปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงนั้นก็ยังมีผลคงอยู่ และสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจะเห็นได้จากเส้นภาพแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์คะแนนเจตคติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองทันที ยังพบว่า ก่อนการทดลอง นักศึกษาพยาบาลมีความรู้สึกในการศึกษาภาคปฏิบัติที่มีต่อตัวเอง มีคะแนนต่ำมากที่สุด และภายหลังการทดลองทันที ทำให้คะแนนที่แสดงความรู้สึกที่มีต่อตัวเองเปลี่ยนแปลงทางที่ดีเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมื่อเข้าในกลุ่มกับเพื่อสมาชิกในวิชาชีพเดียวกัน ทำให้นักศึกษามองภาพตัวเองดีขึ้น

4. ผลจากเส้นภาพคะแนน แผนภูมิที่ 3 - แผนภูมิที่ 11 ปรากฏว่า คะแนนเจตคติต่อการศึกษาภาคปฏิบัติที่มีต่องาน ต่อตัวเอง ต่อเพื่อน นักศึกษาพยาบาล ต่ออาจารย์พยาบาล ต่อพยาบาลประจำการ ต่อแพทย์ และต่อผู้ป่วย ของสมาชิกกลุ่มแต่ละบุคคลมีคะแนนเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองและหลังการทดลองทันทีดังนี้ (1) สมาชิกคนที่ 1 มีเจตคติก่อนการทดลองทางลบในด้านที่มีต่องาน ต่อตัวเอง ต่อเพื่อนนักศึกษาพยาบาล และต่อผู้ป่วย ภายหลังการทดลองทันที สมาชิกได้เปลี่ยนเจตคติต่อด้านต่าง ๆ มาเป็นทางบวกและเพิ่มมากขึ้นทุกด้าน ซึ่งมีการเปลี่ยนเจตคติมากเป็นอันดับที่ 2 (2) สมาชิกคนที่ 2 ก่อนการทดลองมีเจตคติทางบวกทุกด้าน ภายหลังการทดลองทันทีก็ยังทำให้เจตคติเพิ่มขึ้นอีกทุกด้าน (3) สมาชิกคนที่ 3 มีเจตคติก่อนการทดลองทางลบทุกด้านยกเว้นเจตคติต่อผู้ป่วย ภายหลังการทดลองทันที สมาชิกได้เปลี่ยนเจตคติมาทางบวกและเพิ่มมากขึ้นอีกทุกด้าน โดยเฉพาะสมาชิกคนที่ 3 มีคะแนนเจตคติก่อนการทดลองและหลังทดลองทันทีแตกต่างกันอย่างมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในจำนวนสมาชิกทั้งหมด 9 คน (4) สมาชิกคนที่ 4 ก่อนการทดลองมีเจตคติทางบวกทุกด้าน ภายหลังการทดลองทันที ก็ยิ่งทำให้เจตคติเพิ่มขึ้นอีกทุกด้าน (5) สมาชิกคนที่ 5 ก่อนการทดลองมีเจตคติทางบวกทุกด้าน ภายหลังการทดลองทันที ยิ่งทำให้เจตคติทางบวกเพิ่มมากขึ้นอีกทุกด้าน โดยเฉพาะเจตคติต่อแพทย์มีการ

เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมาก (6) สมาชิกคนที่ 6 มีเจตคติก่อนการทดลองทางลบต่ออาจารย์ ภายหลังการทดลองทันที สมาชิกได้เปลี่ยนเจตคติต่ออาจารย์มาเป็นทางบวกและมีเจตคติต่อด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นอีกทุกด้าน (7) สมาชิกคนที่ 7 ก่อนการทดลองมีเจตคติทางบวก ภายหลังการทดลองทันที ก็ยิ่งทำให้มีเจตคติทางบวกเพิ่มมากขึ้นอีกทุกด้าน (8) สมาชิกคนที่ 8 ก่อนการทดลองมีเจตคติทางบวกทุกด้าน ภายหลังการทดลองทันที ยิ่งทำให้เจตคติทางบวกเพิ่มมากขึ้นอีกทุกด้าน (9) สมาชิกคนที่ 9 ก่อนการทดลองมีเจตคติทางบวกทุกด้าน ภายหลังการทดลองทันที ยิ่งทำให้เจตคติทางบวกเพิ่มมากขึ้นอีกทุกด้าน

5. ผลจากการวิเคราะห์แผนภูมิที่ 12 ในด้านผู้นำกลุ่ม โดยส่วนใหญ่สมาชิกมีความรู้สึกต่อผู้นำกลุ่มในทางที่ดีมากในฐานะผู้นำกลุ่ม เช่น ความเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ ให้ความอบอุ่นและอ่อนโยน มีความเชื่อมั่น จริงใจ มีประสิทธิภาพ สนใจ ให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้สมาชิกมีสัมพันธภาพและเจตคติที่ดีต่อผู้นำกลุ่ม นำให้มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการศึกษาภาคปฏิบัติเพิ่มขึ้นด้วย ดังคำกล่าวของทรอตเซอร์ (Trotzer 1977 : 72-75) ที่ว่าผู้นำกลุ่มที่มีบุคลิกภาพ เอาใจใส่ ท่าทีที่อบอุ่น มีความสนใจ มีความเข้าใจในสมาชิกจะนำให้เขาเห็นคุณค่าตัวเองและรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาของสมาชิกในกลุ่มและสามารถนำให้กระบวนการกลุ่มดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. สิ่งที่สมาชิกได้จากการเข้ากลุ่ม ดังตารางที่ 5 สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นว่าได้ประโยชน์อย่างมากเกี่ยวกับตนเองในด้านความรู้สึกเจตคติที่มีต่อตนเอง เข้าใจตนเอง และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เช่น (1) รู้จักจัดการกับปัญหาต่างๆ ในชีวิตของตนเองและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (2) รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและเห็นคุณค่าในตนเอง (3) สามารถแสดงความรู้สึกและพร้อมที่จะเปิดเผยตนเองให้ผู้อื่นเห็นวิธีการแก้ปัญหา (4) ได้เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน (5) รู้จักระมัดระวังการกระทำการพูดที่จะกระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้อื่น (6) เข้าใจสาเหตุและสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สบายใจ (7) มีความหวังและมีกำลังใจที่จะเอาชนะเรื่องค้างใจต่าง ๆ (8) รู้จักเผชิญชีวิตด้วยตนเอง และยอมรับความเป็นเจ้าของวิถีชีวิตของตัวเองและเรียนรู้ในการมีชีวิตอยู่อย่างมีสาระ (9) รู้จักที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างที่ตนเองไม่เคยทำมาก่อน (10) เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น (11) เกิดความเข้าใจตนเองมากขึ้น

7. ประสบการณ์ที่สมาชิกได้จากกลุ่มสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้ ดังตารางที่ 6 แสดงว่า สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นว่าได้ประโยชน์อย่างมากในการนำไปใช้ในวิชาชีพ คือ (1) สมาชิกมีความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น (2) สมาชิกได้ประสบการณ์และแนวทางการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น (3) สมาชิกสามารถนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้เมื่อเกิดปัญหาที่คล้าย ๆ กันนี้ได้ (4) สมาชิกเกิดการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน (5) สมาชิกมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและผู้ป่วย (6) สมาชิกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างที่ทำให้ผู้อื่นและตนเองมีความสุขมากขึ้น (7) ทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน มีความจริงใจเพลิดเพลิน เอาใจใส่ต่องาน และปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจและเสียสละมากขึ้น และรองลงมาทำให้สมาชิกมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และยังสามารถนำประสบการณ์ไปปฏิบัติก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมได้ นอกจากนี้ทำให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ตลอดทั้งมีความละเอียดอ่อนและรู้จักสังเกตใส่ใจผู้อื่นมากขึ้นด้วย

การตอบแบบสอบถามสมาชิกที่มีต่อผู้นำกลุ่ม สิ่งที่สมาชิกได้จากกลุ่มและสมาชิกสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ในวิชาชีพได้ ซึ่งเป็นไปในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่นั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มมีเจตคติ ความรู้สึกในทางที่ดีในการทดลองการจัดกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาครั้งนี้ โดยเฉพาะในข้อที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ในวิชาชีพได้นั้น สมาชิกได้แสดงให้เห็นว่า เขาได้รับประโยชน์อย่างมาก แสดงให้เห็นว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีประโยชน์ต่อสมาชิกดังที่ตั้งสมมติฐานไว้

การวิจัยครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า ประสบการณ์จากกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสามารถทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความรู้สึก อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่มีประโยชน์และสร้างสรรค์มากขึ้นได้ ประกอบกับการรายงานความรู้สึก เจตคติ ของความคิดเห็นของสมาชิกในแบบสอบถาม ได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง เจตคติต่อการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในด้านต่าง ๆ อันเป็นจุดประสงค์ของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอย่างชัดเจน